

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 3.0 Eylül 2019
Sayı : 859

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

5187 Sayılı Basın Kanunu'nda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Av. Mahmut TANAL
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Anayasa
Esas Komisyon	Adalet
Tarih : 07 Ekim 2019	Esas No. 2/2239

922

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİGİ
30 Eylül 2019
Nu: 540883

TBMM GELEN EVRAK
30 Eylül 2019
No: 540883
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GENEL GEREKÇE

5187 Sayılı Basın Kanunu; internet üzerinden yapılan yayımları ve internet gazeteciliğini düzenlemek noktasında eksik kalmıştır. Nitekim bulunduğumuz çağın gerekleri ile birlikte birçok sektörde olduğu gibi gazetecilik sektörü de internet ortamında yoğunlaşmaya başlamaktadır.

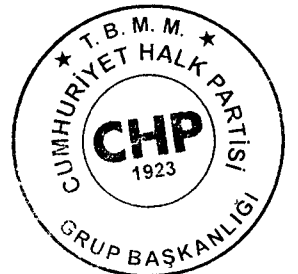
5187 Sayılı Basın Kanunu'nda "Tanımlar" maddesinde yapılacak olan değişiklik ile öncelikle internet yayınının kanun kapsamına girmesinin sağlanması gerekmektedir. Nitekim internet yayınları da artık birer eser niteliğindedir. Bu noktada ayırımının yapılması gereken konu; internet yayınlarının süreli mi yoksa süresiz mi olduğu noktasında toplanmaktadır. Bu konuda Basın Kanunu'nun teklif edilen değişiklik öncesi yapmış olduğu tanımlardan gerekse de emsal yargı kararlarından anlaşıldığı üzere internet yayınları süresiz birer yayındırlar. Nitekim süreli yayınların "düzenli aralık" şartını sağlamamakta ve yine süreli yayınlara göre internet yayınları daha esnek birer yayın olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada internet yayınlarının süresiz yayın olduğu konusunda herhangi bir çelişki bulunmamaktadır.

Basın Kanunu ile yayınlara karşı açılacak olan davalar için süreler düzenlenirken esas amaç, yayınlanmış olan eserin uzun yıllar boyunca eser sahibi açısından bir baskı unsuru olarak kullanmasının önüne geçilmesi isteğidir. Nitekim uygulamada yıllar öncesinde internet ortamında yayımlanmış olan bir yazı, gazeteciler üzerinde adeta birer tehdit ve baskı unsuru olarak kullanılmaktadır. İnternet ortamında yapılan yayımların hukuki statüsünün belli olmaması, uygulama açısından herhangi bir zamanaşımı öngörülmediği düşüncesi bu sorunların ortaya çıkmasına sebep olmaktadır.

Yukarıda da belirttiğimiz üzere niteliği itibariyle süresiz bir yayın olan internet yayınları; diğer süresiz yayınlar ile aynı statüde olmalıdır. Bu gerek eserin gerekse de eser sahibinin Anayasal ve Yasal hakları açısından zorunlu bir gerekliliktir.

Bu noktada değişiklik teklifi ile 5187 Sayılı Basın Kanunu kapsamında internet gazeteciliği ve internet yayınları süresiz yayınlar arasına sokularak, yayınlanan eserler ve eser sahiplerinin korunması için; açılacak olan davalarda diğer süresiz yayınlar gibi 6 aylık bir dava süresi öngörülmüştür. Bu sürenin öngörülmesi ile gerçekten hukuka aykırılıklar taşıyan eserlerin halen yargılanabilmesi devam edebilecek iken yayınlanmış eserlerin eser sahipleri üzerinde birer baskı unsuru olarak görülmesinin ve uygulanmasının önüne geçilmek istenmektedir.

Aynı zamanda bu değişiklik teklifi ile; günümüzde hızla artan internet gazeteciliği ve internet gazetecilerinin de 5187 Sayılı Basın Kanunu kapsamında eserlerinin hukuki ve kanuni birer statü kazanması amaçlanmaktadır.

Ayrıca herhangi bir gerekçe ile; yayımlanması tarihinde yıllar sonra şikayete ve davaya konu edilen internet yayımları; aynı zamanda 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu 2. Maddesi ile güvence altına alınan;

"Herkes, haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır.

Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz."

İfadesine de aykırılık oluşturmaktadır. Nitekim TMK 2. Maddesi kapsamında düzenlenen "Dürüstlük Kuralı" na açıkça aykırıdır. Bu bağlamda yıllar sonra yalnızca baskı kurmak için açılan bir ceza davasında iddia makamı tarafından Dürüstlük Kuralının ihlal edildiğinden ve hakkın kötüye kullanıldığından bahsetmek pek tabii mümkün olacaktır. Bu uygulamanın önüne geçilmesi ve hakkın kötüye kullanılmasının engellenmesi maksadıyla bu kanun değişikliği teklif olunmuştur.

Ayrıca internet ortamında gazetecilik ve habercilik faaliyeti gösteren, bu konuda ciddi emek ve mesai harcayan emekçi basın mensuplarının da yine aynı şekilde 5187 sayılı kanun kapsamında "gazeteci" olarak tanımlanması ve bu konuda aralarındaki statü ve hukuki tüm farkların giderilmesi gerekmektedir.

Ayrıca Basın Kartı Yönetmeliğinde bir değişiklik yapılarak internet gazeteciliği faaliyetinde bulunan gazeteci ve habercilerin de yasal haklarının düzenlenerek Basın Kartı hususunda düzenlemeler yapılması gerekmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Bu madde ile çağın gereklerinin doğal bir sonucu olan internet yayımlarına hukuki bir statü kazandırılarak Basın Kanunu'nun içerisinde yer verilmesi amaçlanmaktadır. İnternet ortamında mevcut eserlerin de birer yayın olduğunun ve internet yayımlarının hukuki statüsünün belirlenmesi açısından internet yayınlarının hangi tür yayınlardan olduğunun açıkça belirtilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 2- Bu madde ile internet ortamında yayım yapan gazeteci ve habercilerin statülerinin diğer basın mensupları ile eşit statüye getirilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 3- Bu madde ile niteliği itibariyle süresiz yayımlarda olması gereken internet yayımlarına karşı açılacak olan davalarda; hakkın kötüye kullanımını önlemek açısından hak düşürücü sürenin belirlenmesi amaçlanmıştır.

MADDE 4 Yürürlük maddesidir.

MADDE 5- Yürütme maddesidir.

5187 SAYILI BASIN KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 09/06/2004 tarihli ve 5187 Sayılı Basın Kanunu'nun 2'inci maddesinin (a), (b) ve (h) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"a) Basılmış eser: Yayımlanmak üzere her türlü basım araçları ile basılan veya diğer araçlarla çoğaltılan yazı, resim ve benzeri eserler ile haber ajansı yayınlarını ve internet üzerinden yayımlanan her türlü haber ve eseri"

"b) Yayım: Basılmış eserin internet ortamı dahil herhangi bir şekilde kamuya sunulmasını,"

"h) Süresiz yayın: İnternet üzerinden yayımlanan her türlü haber ve eseri, belli aralıklarla yayımlanmayan kitap, armağan gibi basılmış eserleri,"

MADDE 2- 09/06/2004 tarihli ve 5187 Sayılı Basın Kanunu'nun 2'inci maddesine aşağıdaki bend eklenmiştir.

"m) Gazeteci: 13/6/1952 tarihli ve 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanun kapsamında fikir ve sanat işlerinde ücret karşılığı çalışanlar ile 6112 sayılı Kanun kapsamında kurulan radyo ve televizyonların haber birimlerinde çalışanları ve Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun haber birimlerinde çalışanları ve internet ortamında gazetecilik ya da habercilik faaliyetinde bulunanları"

MADDE 3- 09/06/2004 tarihli ve 5187 Sayılı Basın Kanunu'nun 26'ıncı maddesinin birinci Fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"Basılmış eserler yoluyla işlenen veya bu Kanunda öngörülen diğer suçlarla ilgili ceza davalarının bir muhakeme şartı olarak, günlük süreli yayınlar yönünden dört ay, diğer basılmış eserler ve internet yayınları yönünden altı ay içinde açılması zorunludur."

MADDE 4- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

